

Målnummer:	Ö1066-02	Avdelning:	
Domsnummer:			
Avgörandedatum:	2002-10-29		
Rubrik:	I en konkursansökan åberopade borgenären till styrkande av gäldenärens insolvens att denne vid ett misslyckat utmätningförsök befunnits sakna tillgångar till full betalning av skulden. Eftersom den fordran för vilken utmätning skedde var väsentligt högre än den fordran som i själva verket tillkom borgenären, har utmätningförsöket ansetts inte kunna läggas till grund för en tillämpning av insolvenspresumtionen i 2 kap. 8 § konkurslagen (1987:672).		
Lagrum:	2 kap. 6 §, 8 § och 22 § konkurslagen (1987:672)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• NJA 1996 C 79• NJA 1992 C 30		

REFERAT

Kronofogdemyndigheten i Stockholm ansökte i en skrivelse som inkom till Stockholms TR d. 25 sept. 2001 om att D. L. skulle med stöd av 1 kap. 2 § KL försättas i konkurs. Det uppgavs att D. L. var restförd för skatter och avgifter om sammanlagt 324 372 kr och att han vid verkställighet enligt 4 kap. UB d. 11 sept. 2001 befunnits sakna tillgångar till full betalning av skulden, till följd varav han enligt bestämmelserna i 2 kap. 8 § KL fick anses vara insolvent.

TR:n höll muntlig förhandling i målet d. 20 dec. 2001, varvid statens företrädare upplyste att statens fordran då uppgick till 371 320 kr och att underskotten på skattekontot i huvudsak avsåg skönstaxerade preliminär- och mervärdesskatter samt kvarskatt för år 2000.

Enligt protokollet från förhandlingen uppgav D. L. följande: Han bestrider konkursansökan och förnekar obestånd. Skulder uppgående till cirka 40 000-50 000 kr kan vitsordas i och för sig. Orsaken - vad gäller skatteskulden - är att han misskött sin deklarerings. Han har numera tagit kontakt med en revisor på "Ekonomigruppen". Revisorn har uppgett att hans handlingar skall vara i ordning i slutet av januari 2002. När samtliga deklARATIONER har lämnats in kommer skatteskulden att vara cirka 40 000-50 000 kr. Detta belopp kommer han inte att ha några problem med att betala. Han skall uppta den verksamhet som han sysslade med tidigare och genom denna få in pengar så att han kan betala kvarvarande skuld till staten. Han kommer förmodligen kunna knyta en kund till verksamheten som kommer att generera bra med pengar. Han har varit i kontakt med kronofogdemyndigheten som har uppgett att han vid förhandlingen skall begära uppskov. Han vill att skatteskulden skall fastställas till ett korrekt belopp och mot bakgrund härav hemställer han om uppskov med konkursförhandlingen i fyra veckor.

Staten motsatte sig uppskov.

TR:n (tingsnotarien Skoog) meddelade samma dag med anledning av uppskovsyrkandet följande beslut: D. L. har begärt uppskov med konkursfrågans avgörande i fyra veckor.

Sökanden har motsatt sig att uppskov beviljas. Enligt 2 kap. 20 § KL får uppskov med konkursfrågans avgörande beviljas om det finns särskilda skäl.

Motsätter sig sökanden uppskov, som i detta fall, får uppskov inte beviljas om inte synnerliga skälföreligger. TR:n finner med beaktande av vad D. L. har åberopat som skäl för sin uppskovsbegäran och vad som övrigt framkommit i ärendet att det inte föreligger synnerliga skäl för att medge uppskov i ärendet.

D. L:s yrkande om uppskov lämnas därför utan bifall.

TR:n (också tingsnotarien Skoog) meddelade d. 7 jan. 2002 följande slutliga beslut:

1. Staten har en styrkt fordran på D. L. Vid verkställighet enligt 4 kap. UB senare än sex månader före konkursansökan har framgått att D. L. saknat tillgångar till full betalning av utmätningsfordran. Då inte annat visats skall gäldenären därför enligt 2 kap. 8 § KL anses vara på obestånd. TR:n försätter därför D. L. i konkurs.

2. Till förvaltare utses advokaten A. W. B.

D. L. överklagade i Svea HovR och yrkade att konkursbeslutet skulle upphävas och att HovR:n skulle avvakta med sitt beslut till dess att frågan om skönstaxering hade avgjorts av skattemyndigheten.

HovR:n (hovrättslagmannen Persson samt hovrättsråden Lindgren och Bergendal, referent) anförde i slutligt beslut d. 31 jan. 2002: HovR:n - som inte anser att skäl föreligger att avvakta med ett beslut till dess att frågan om skönstaxering har avgjorts - finner att D. L. inte har visat att han är solvent. HovR:n avslår därför överklagandet.

D. L. överklagade och yrkade att konkursbeslutet skulle upphävas. Riksskatteverket förklarade sig inte ha något att erinra mot bifall till yrkandet.

Konkursförvaltaren avgav yttrande. Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, RevSkr Mosesson, föreslog i betänkande att HD skulle meddela följande beslut: Skäl. Av handlingarna framgår följande: (Inledningsvis lämnades en redogörelse av händelseförloppet fram till TR:ns konkursbeslut; red:s anm.)

Enligt konkursbouppteckningen d. 11 febr. 2002, med de tillägg och ändringar som gjorts i denna, uppgick D. L:s tillgångar till ca 3 750 kr medan de prioriterade skulderna uppgick till drygt 375 000 kr och utgjordes av ansökningskostnad och skatteskulder och de oprioriterade skulderna uppgick till omkring 28 400 kr.

D. L. har till stöd för sin talan anført bl.a. följande. I avsaknad av inlämnade deklARATIONER har skattemyndigheten påfört honom skönsmässigt uppskattad inkomst av näringsverksamhet. I princip har han inte bedrivit någon sådan verksamhet, utan han har varit sjukskriven. Han har haft inkomst endast från försäkringskassan. Fram till nyligen hade han aldrig deklarerat. Sedan han ingett deklARATIONER och begärt att skattemyndigheten omprövar sina beslut om skönstaxeringar m.m., har skattemyndigheten meddelat beslut som innebär att det inte har förelegat någon skatteskuld som kunnat läggas till grund för ett beslut om försättning i konkurs. Han är numera fast anställd med lön. Sammantaget kan han inte anses vara på obestånd.

Riksskatteverket har anført bl.a. följande. De skulder som föranledde att staten ingav konkursansökningen utgjordes till största delen av skatteskulder som byggde på skönstaxering. Efter konkursbeslutet har D. L. kommit in med deklARATIONER, varefter skattemyndigheten har helt nedsatt skatteskulderna. D. L:s kvarstående skulder till staten uppgår till totalt 12 500 kr och består i dels grundavgifter om sammanlagt 10 000 kr, dels bötesmedel och avgift till brottsofferfonden om tillhoppa 2 500 kr. I lägre rätt har staten åberopat endast obeståndspresumtionen enligt 2 kap. 8 § KL. Riksskatteverket har inte någon

annan utredning som visar att D. L. är insolvent.

Beslutet om D. L:s försättande i konkurs har grundats på en tillämpning av obeståndspresumtionen i 2 kap. 8 § första ledet KL, dvs. att vid verkställighet enligt 4 kap. UB D. L. saknat tillgångar till full betalning av statens då aktuella utmätningsfordran.

Frågan i målet är, huruvida konkursansökningen nu skall lämnas utan bifall med hänsyn bl.a. till att efter konkursbeslutet skattemyndigheten har meddelat beslut om omprövning enligt vilka D. L. inte längre har någon skatteskuld och att hans skuld till staten numera uppgår till ett väsentligt lägre belopp än vad som tidigare antagits.

Eftersom D. L. såväl vid tidpunkten för konkursansökningen och TR:ns prövning av denna som nu häftar i skuld till staten var och är staten behörig att söka honom i konkurs.

När kronofogdemyndigheten färdigställde sin tillgångsundersökning och enligt beslut d. 11 sept. 2001 fann att D. L. saknade kända utmätningsbara tillgångar till täckande av skulden, var som angetts utgångspunkten den att D. L. hade företrädesvis skatteskulder om drygt 320 000 kr. Av den fortsatta händelseutvecklingen har framkommit att denna utgångspunkt var i grund felaktig.

I den föreliggande situationen bör det inte komma i fråga att anse att presumtionsregeln i 2 kap. 8 § första ledet KL är tillämplig vid prövningen av om D. L. skall vara försatt i konkurs. På grund härav och då utredningen i övrigt inte ger vid handen att han är på obestånd, skall konkursbeslutet upphävas.

HD:s avgörande. Med upphävande av HovR:ns beslut lämnar HD ansökningen om D. L:s försättande i konkurs utan bifall.

HD (JustR:n Magnusson, Lars K. Beckman, Lennander, referent, Regner och Håstad) fattade följande slutliga beslut: Skäl. Den omständigheten att Riksskatteverket har förklarat sig inte ha någon erinran mot att konkursbeslutet upphävs kan inte i sig läggas till grund för avgörande av målet (jfr 2 kap. 22 § KL, 1987:672, och t.ex. NJA 1992 C 30).

Av utredningen framgår bl.a. följande. Till stöd för konkursansökningen åberopade staten att D. L. var restförd för skatter och avgifter om 324 372 kr och att han vid verkställighet enligt 4 kap. UB två veckor tidigare hade befunnits sakna tillgångar till full betalning av skulden, varför han enligt 2 kap. 8 § KL fick anses insolvent. Utmättningsfordringen utgjordes till största delen av skatteskulder som hade uppkommit genom skönstaxering. Efter HovR:ns beslut nedsattes skatteskulderna helt. D. L:s kvarstående skulder till staten, avseende grundavgifter m.m., uppgick därefter till totalt 12 500 kr.

D. L. har hävdatt att han inte är insolvent och anfört bl.a. att han numera är fast anställd med lön.

Riksskatteverket har uppgivit att verket inte har någon utredning, utöver det angivna utmätningsförsöket, som visar att D. L. är insolvent. Även om statens fordran efter konkursbeslutet nedsatts till ett väsentligt lägre belopp har staten varit behörig att ansöka om att D. L. skulle försättas i konkurs (2 kap. 6 § KL).

Av betydelse vid bedömningen av D. L:s insolvens (jfr 1 kap. 2 § KL) är huruvida den företagna utmätningen under förhandenvarande förhållanden kan ligga till grund för en tillämpning av insolvenspresumtionen i 2 kap. 8 § KL. Är detta fallet skall konkursbeslutet upphävas endast om D. L. kan visa att han är solvent. Är detta inte fallet skall konkursbeslutet upphävas om det inte på annat sätt framgår av utredningen att han är insolvent.

Syftet med den presumtionsregel som uppställs i 2 kap. 8 § KL är att underlätta för borgenären att visa gäldenärens insolvens; i den i bestämmelsen angivna situationen, där gäldenären vid utmätning inom viss tid före konkursansökan befunnits sakna tillgångar till full betalning av utmätningssfordran, får han antas vara insolvent utan att någon ytterligare prövning av hans ekonomiska ställning behöver ske.

Om det emellertid skulle framkomma att den fordran som låg till grund för det misslyckade utmätningssföröket var väsentligt högre än den fordran som i själva verket tillkom borgenären, kan utmätningssföröket inte generellt sägas ge en så tillförlitlig bild av gäldenärens betalningssföröåga att insolvenspresumtionen i 2 kap. 8 § KL kan anses tillämplig (jfr NJA 1996 C 79).

I förevarande fall skedde utmätningen på grundval av en fordran om 324 372 kr medan statens fordran i själva verket uppgick till endast 12 500 kr. Den angivna insolvenspresumtionen kan därför inte tillämpas. Detta innebär att D. L:s insolvens måste styrkas på annat sätt.

Av utredningen framgår inte att D. L. är insolvent. Konkursbeslutet skall därför upphävas.

HD:s avgörande. Med ändring av HovR:ns beslut upphäver HD konkursbeslutet.

HD:s beslut meddelades d. 29 okt. 2002 (mål nr Ö 1066-02).

Sökord: Konkurs; Konkursansökan; Insolvens; Insolvenspresumtion; Obestånd; Utmätning

Litteratur:
